

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel.: +420 210 310 584
E-mail: jiri.vinopal@soc.cas.cz

Pivo v české společnosti v roce 2014

Technické parametry výzkumu

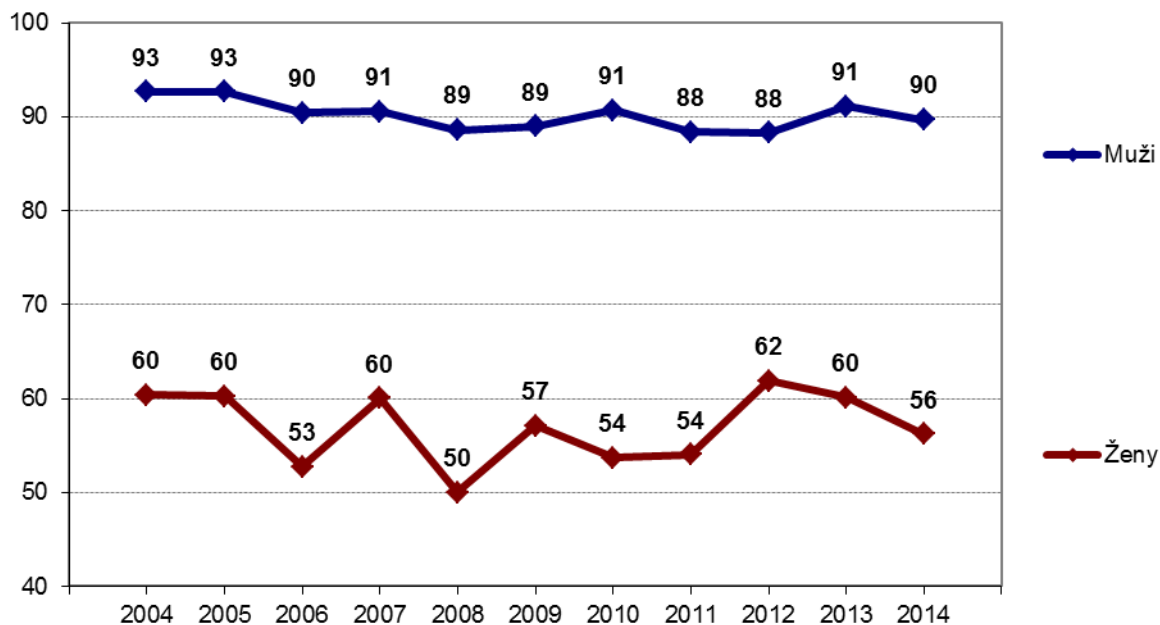
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v14-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Dílčí projekt:</i>	<i>Pivo v české společnosti</i>
<i>Autor projektu:</i>	<i>Jiří Vinopal</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>8. – 15. září 2014</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1017</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>239</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OR.94, OR.95, OR.96, OR.188, OR.89</i>
<i>Počet respondentů od 18 let:</i>	<i>977</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>2. prosince 2014</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jiří Vinopal</i>

V září 2014 CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., zopakovalo některé otázky s tematikou piva, které jsou součástí výzkumného projektu Pivo v české společnosti probíhajícího od roku 2004. Tato zpráva přináší základní výsledky o podílu konzumentů piva mezi dospělými obyvateli České republiky a o množství a frekvenci, s jakou pivo pijí. Zpráva si všímá také postavení piva nealkoholického a jeho vývoje v posledních letech, stejně jako hodnocení prvenství Čechů ve spotřebě piva. Analýzy jsou prováděny na souboru respondentů s dosaženým věkem minimálně 18 let a v některých sledovaných oblastech mapují trendy od roku 2004.

1. Konzumace piva¹

Podíl lidí, kteří pijí pivo, se v České republice dlouhodobě výrazně nemění. Podobně jako v předešlých letech dosahuje hodnoty v blízkosti 90% hranice u mužů, mezi ženami se v roce 2014 k alespoň občasnému pití piva přihlásilo 56 %.

Graf 1. Podíly konzumentů piva mezi muži a ženami

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 09/2004, 09/2005, 09/2006, 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2012, 09/2013, 09/2014.

Největší podíl mužů konzumujících pivo nalézáme ve věkových skupinách 30-44 let a 45-59 let (93 %), nejméně jich je mezi 60letými a staršími (84 %). Mezi ženami je nejvíce konzumentek ve věkové skupině 30-44 let (62 %), o něco méně ve věkových skupinách 18-29 let (58 %) a 45-59 let (57 %), nejméně pak podobně jako u mužů mezi šedesátiletými a staršími (48 %).

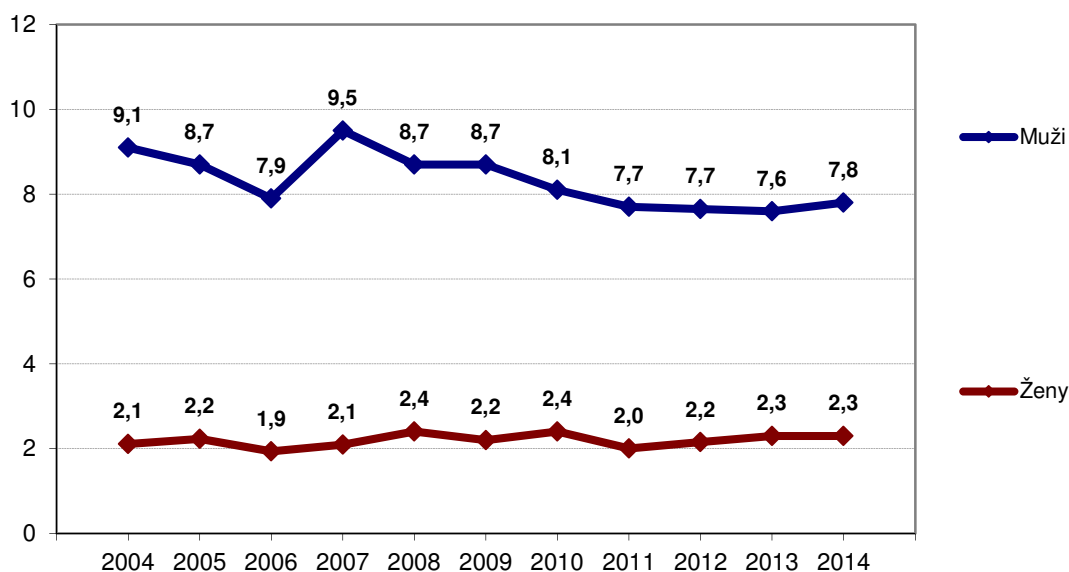
Ačkoli v posledních dvou letech je u žen patrný mírný pokles celkového podílu těch, které občas pijí pivo, při pohledu na vývoj v uplynulých letech lze konstatovat, že tyto údaje nevybočují z dlouhodobé úrovně mezi 50 a 60 % žen pijících občas pivo. Výsledky tak zde svědčí spíše o stabilitě a i přes dílčí posuny proto můžeme i nadále pivo označit za univerzální nápoj, který přinejmenším čas od času pijí téměř všichni čeští muži a minimálně polovina českých žen. O poměrně univerzálních vzorcích konzumace piva svědčí tradičně také skutečnost, že podíly mužů a žen pijících alespoň někdy pivo se mezi skupinami různého věku, vzdělání nebo příjmů nijak významně neliší a rozdíly mezi nimi jsou pouze v řádu jednotek procent (kupříkladu ve všech vzdělanostních skupinách mužů se podíl konzumentů piva nachází v rozmezí 88 % až 92 %, u žen mezi 51 % a 58 %).

¹ Znění otázky: OR.94 „Pijete někdy pivo? (Ano – ne)“

2. Množství konzumovaného piva²

Vedle toho, zda člověk pivo pije, je dalším významným ukazatelem spotřebních vzorců také objem konzumace. Ten má smysl sledovat u těch, kteří pivo vůbec kdy pijí, což bylo v našem případě realizováno prostřednictvím dotazu na průměrný počet pšlitrů za týden.³ Ačkoli v letošním roce se hodnota množství spotřeby mužů posunula mírně výše, z dlouhodobého vývoje je patrný trend snižování průměrné spotřeby u mužů, a naopak dlouhodobě setrvalý stav u žen. Konkrétně tedy v roce 2014 deklarují muži v průměru téměř osm pšlitrů piva, které vypijí během týdne, ženy pak o něco málo více, než dva pšlitry.

Graf 2. Průměrné množství piva konzumovaného týdně muži a ženami (v pšlitrech)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 09/2004, 09/2005, 09/2006, 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2013, 09/2014.

Pozn.: Hodnoty vypovídají o respondentech, kteří uvedli, že pivo alespoň někdy pijí (N v roce 2014 = 708). V roce 2012 nebyla otázka položena, údaje grafu jsou interpolovány ze sousedních let.

Za postupným poklesem množství spotřeby mužů lze po delším časovém období sledování této otázky již vcelku spolehlivě nalézt především mladší střední věkovou kategorii, tj. muže mezi 30 a 44 lety (z 10,5 v roce 2004 na 7 v roce 2013, pro rok 2014 jí opět spotřeba mírně vzrostla na 8 pšlitrů týdně); a také poměrně rychlý pokles deklarované spotřeby ve věkové skupině 45 – 59 let, který se odehrál mezi lety 2009 a 2011 (z 10,5 na 7,5 pšlitrů týdně). U žen je z hlediska věku vývoj odlišný, u nich je právě věková skupina 30-44 let tou, jejíž spotřeba piva minimálně od roku 2007 plynule roste (z 1,7 na 2,8 pšlitru v roce 2014).

Ačkoli letošní výsledky se mírně odchylují od dlouhodobějších trendů, stále lze říci, že na postupném snižování celkové průměrné spotřeby má zásluhu zejména skupina mužů, kteří pijí piva nejvíce ze všech, tj. více než 14 za týden. Tato skupina se od roku

² Znění otázky: OR.95 „Jaké množství piva přibližně vypijete za týden? Kdybyste to přepočítal na pšlitry, kolik by to tak průměrně bylo?“

³ V takto koncipované analýze nejde o odhad průměrné spotřeby populace, nýbrž o sledování trendu v množství a způsobech konzumace piva u těch, kteří jej pijí.

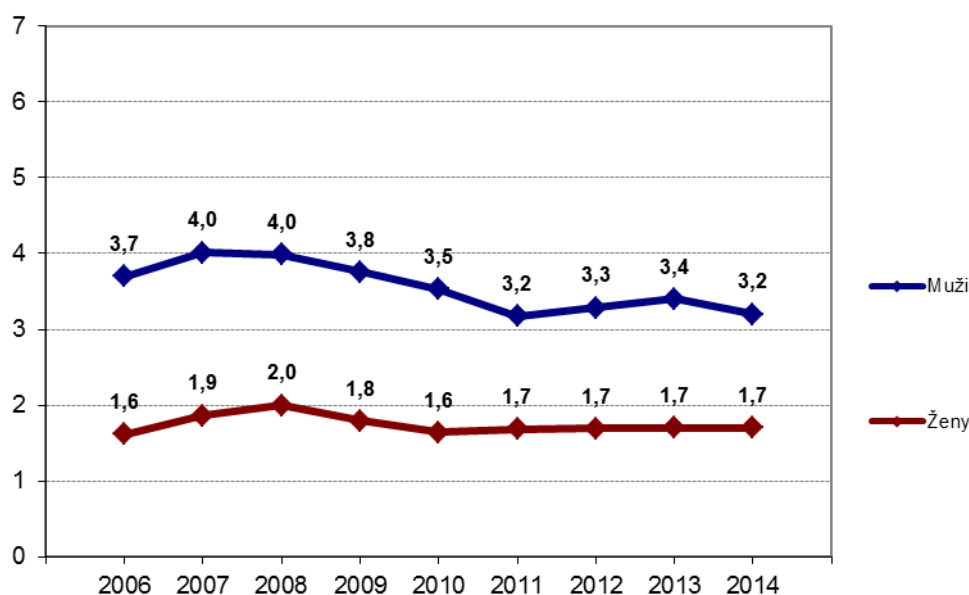
2004 zmenšila z původních 20 % na současných 15 %, podobně ubylo i těch, kteří pijí 8 až 14 piv týdně. V průběhu dosavadních 11 let trvání výzkumu muži postupně snižují průměrnou spotřebu a narůstá tak podíl skupiny, která pije 3 až 7 piv týdně (z 33 % v roce 2004 na 39 % v roce 2014). Situace se tedy vyvíjí směrem ke střídmějším vzorcům konzumace piva.

Podobně jako v posledních letech i nadále platí, že menší průměrnou spotřebu než ostatní muži deklarují stabilně ti s vysokoškolským vzděláním, k nimž se v letošním roce přidali i ti s maturou (cca 6,5 půllitrů), oproti mužům s nižším stupněm vzdělání (cca 9 půllitrů v průměru týdně).

3. Frekvence konzumace piva⁴

Frekvence konzumace je ukazatel, který napovídá, zda je nápoj běžným nebo spíše svátečním pitím. Její vývoj v předchozích letech naznačoval u mužů klesající trend počtu dní v týdnu, kdy si dají pivo; od roku 2012 však již vývoj tímto směrem dále systematicky nepokračuje. Pro rok 2014 tedy platí, že průměrný počet dnů v týdnu, ve kterých si konzumenti dají pivo, se pohybuje nad hranicí tří dnů u mužů a pod hranicí dvou dnů u žen; a také, že alespoň dvakrát týdně si pivo dá 74 % mužů a 40 % žen (z těch, kteří pivo vůbec někdy pijí).

Graf 3. Frekvence konzumace piva u mužů a žen (udává průměrný počet dnů v týdnu, kdy si dají pivo)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 09/2006, 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2011, 09/2013, 09/2014.

Pozn.: Hodnoty vypovídají o respondentech, kteří uvedli, že pivo alespoň někdy pijí (N v roce 2014 = 708). V roce 2012 nebyla otázka položena, údaje grafu jsou interpolovány ze sousedních let.

Nadále platí, že sociodemografické skupiny se v počtu dní nijak významně vzájemně neodlišují a že v dlouhodobém horizontu ubývá zejména těch, kteří pijí pivo nejčastěji: od roku 2007 se skupina mužů, kteří pijí pivo každý den, zmenšila z 26 % na současných 12 %), a naopak se zvětšuje skupina těch, kteří si pivo dávají dvakrát nebo

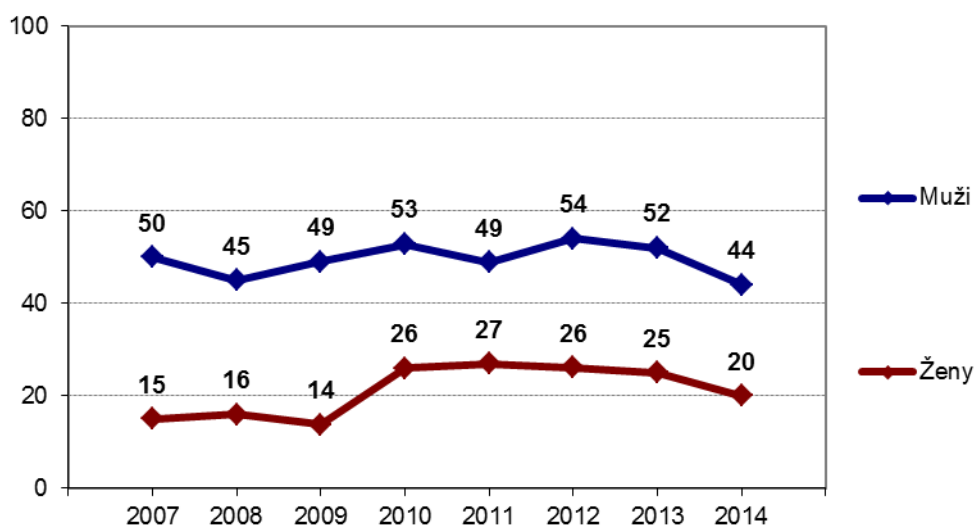
třikrát za týden (z 33 % v roce 2007 na 40 % v roce letošním). I tento dlouhodobý ukazatel tedy naznačuje vývoj směrem ke střídmějším vzorcům konzumace piva.

4. Nealkoholické pivo jako náhrada piva běžného⁵

Pravidelně od roku 2007 je zjišťováno, do jaké míry je, či není, nealkoholické pivo pro obyvatele České republiky samozřejmou náhradou piva běžného. Dotaz konkrétně míří na to, zda by respondent preferoval nealkoholické pivo, anebo jiný nealkoholický nápoj, v situaci, kdy by si běžné pivo dal, ovšem nyní nemůže například kvůli řízení automobilu. Výsledky této postojové otázky neposkytují údaje o reálné spotřebě nebo nákupním chování, nýbrž o pocitovém vztahu konzumentů k nealkoholickému pivu, o obrazu, jaký nealko pivo v jejich očích má jakožto substitut běžného piva.

I letošní výsledky ukazují, že v průběhu posledních let se vnímání nealkoholického piva nijak dramaticky neproměnilo a stále tedy platí, že pro české obyvatele samozřejmou náhradou piva běžného není. V situaci, kdy si normální pivo dát nemůže, automaticky zvolí pivo nealkoholické méně než polovina mužů (44 %), mezi ženami by tak podle svých slov v roce 2014 učinilo 20 %. Ostatní si namísto nealko piva dají raději jiný nealkoholický nápoj, přičemž podíl těchto lidí je vcelku pochopitelně vyšší zejména mezi méně pravidelnými konzumenty piva.

Graf 4. Nealkoholické pivo jako náhrada piva běžného (součet podílů odpovědí „rozhodně..." a „spíše nealkoholické pivo")

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2012, 09/2013, 09/2014.

Pozn.: Hodnoty vypovídají o respondentech, kteří uvedli, že pivo alespoň někdy pijí (N v roce 2014 = 708).

Zatímco v předchozích letech nealkoholické pivo jako náhrada běžného pozvolna posilovalo ve skupině nejmladších mužů (18 – 29 let) a mezi ženami pak nejrychleji u

⁴ Znění otázky: OR.96 „Jak často běžně pivo pijete? Teď nezáleží na množství, zajímá nás, v kolika dnech v týdnu průměrně se nějakého piva napijete.“

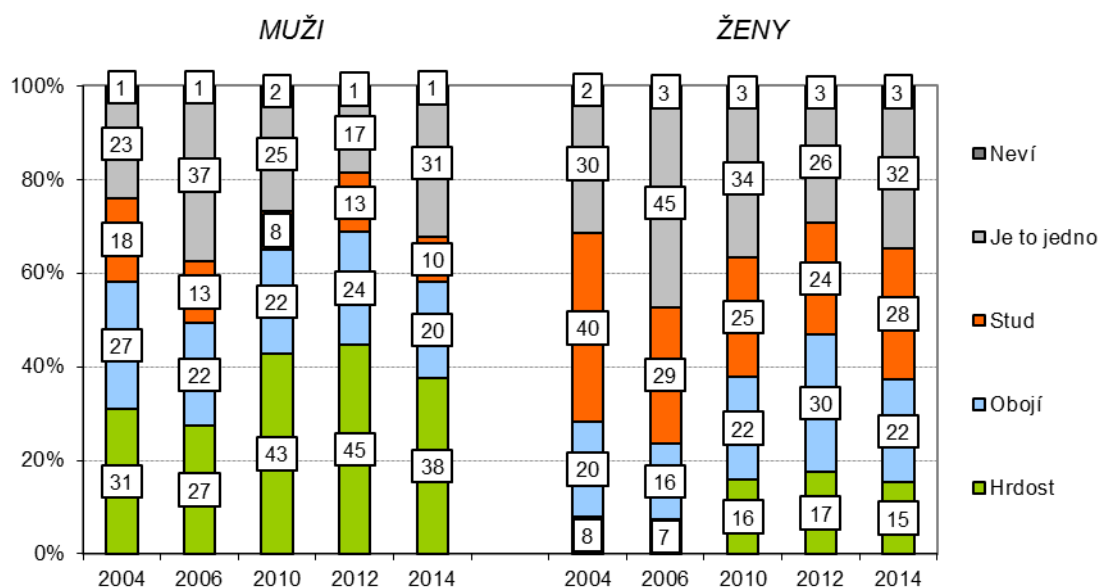
⁵ Znění otázky: OR.188 „Představte si situaci, ve které byste si za normálních okolností dal pivo. Tentokrát si ho ale dát nemůžete, například protože řídíte. Dáte si tedy raději nealkoholické pivo, anebo nějaký jiný nealkoholický nápoj? (Rozhodně nealkoholické pivo, spíše nealkoholické pivo, spíše nějaký jiný nealkoholický nápoj, rozhodně nějaký jiný nealkoholický nápoj.)“

těch, které pijí piva nejvíce (tj. ve skupině žen se dvěma a více pivy týdně), pro letošní rok právě tyto skupiny vykazují největší pokles.

5. Postoje ke spotřebě piva v České republice⁶

Češi jsou dlouhodobě na špičce celosvětového žebříčku konzumace piva, tento fakt ovšem jimi samotnými není nutně přijímán jako něco, čím by se měli chlubit. Hrdost na toto prvenství vyjadřují v roce 2014 dvě pětiny mužů a přibližně každá šestá žena. Oproti tomu, spíše stud je při zmínce o českém prvenství v konzumaci piva hlavním pocitem pro čtvrtinu žen a přibližně jednoho z deseti mužů. Přibližně pětina mužů i žen má v této souvislosti smíšené pocity a co je také důležité, téměř třetina je tato záležitost takřkajíc jedno.

Graf 5. Postoj k vysoké spotřebě piva v České republice

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 09/2004, 09/2006, 09/2010, 09/2012, 09/2014.
Pozn.: Hodnoty vypovídají o všech respondentech ve věku 18 a více let (N v roce 2014 = 981).

Je zřejmé, že ženy mají k českému prvenství výrazně kritičtější vztah než muži. Dále se však pocity vůči faktu vysoké spotřeby piva vcelku pochopitelně odvíjí především od skutečnosti, kolik piva sám člověk konzumuje. Konkrétně pro muže i ženy platí, že čím více piva pijí, tím spíše jsou na vysokou konzumaci v České republice hrdí. Zatímco u žen pak také opačně platí, že ty s nižší mírou konzumace častěji pociťují stud, u mužů se s menším objemem konzumace spíše zvětšují podíly takových, kterým je tato věc zkrátka jedno.

Z hlediska věku jsou u mužů rozdíly málo výrazné, neboť se zde od ostatních liší jen skupina těch nad 60 let, která méně často zažívá pocit hrdosti a naopak je jí při zmínkách o českém prvenství častěji vlastní stud. Pocit hrdosti také zejména mezi muži

⁶ Znění otázky: OR.89 „Pociťujete Vy osobně hrdost nebo stud, když se dozvídáte, že se v České republice ze všech zemí vypije nejvíce piva na hlavu? Pociťujete rozhodně hrdost, spíše hrdost, tak trochu obojí, spíše stud, rozhodně stud, je Vám to jedno, anebo pociťujete něco jiného, co?“
Pozn.: Odpovědi „něco jiného“ byly ze zpracování vypuštěny kvůli jejich zanedbatelnému počtu (méně než 0,5 %).

ubývá s růstem vzdělání. U žen platí, že plynule s věkem přibývá stydlích se a ubývá hrdých, mezi skupinami žen s různým dosaženým vzděláním v pocitech vzhledem k českému prvenství v množství konzumovaného piva rozdíly nejsou.